

at det ikke længere gjælder om at hjælpe Kirken „ud af den værgeløse, forfatningsløse Tilstand“. Men hvori bestaaer da det Nye, som er indtruffet, og som skal have tilveiebragt en fuldkommen forandret Stilling af Sagen, og saaledes motiveret den ærede Landstingsmands Stilling til den? Dette Nye bestaaer deri, at Landemoderne have udtydet et Skridt, som er blevet gjort fra Ministeriets Side, saaledes, at de deri fandt en Anerkjendelse af Landemoderne som reellige kirkelige Organer, og at de altsaa, hvad der er meget naturligt, have fundet sig opfordrede til at haandhæve denne Stilling som kirkelige Organer, og følgelig erklæret sig imod ethvert Lovudkast, som gik i anden Retning, som ikke gik ud fra en Kirkeforfatning, der skulde være bygget paa Landemoderne. For Den nu, der i det, som ved dette Nye er indtraadt, mener at finde „en forfatningsmæssig Medvirkning fra Kirkens Side“, begriber jeg, at Sagen kan stille sig anderledes, som ganske væsentligt forandret. Men det er jo ikke Tilfældet, var idetmindste ikke Tilfældet ved Sagens første Behandling hos den ærede Landstingsmand. Han yttrede dengang (Landstingsdvidenden Sp. 307): „Jeg er fuldkommen enig i, at man her maa nedlægge Indsigelse imod at betragte Landemoderne enten i deres nuværende Stikfelse eller i den udvidede Stikfelse, der iaar blev dem tildeel, som en Repræsentation for Folketirken, saalange de kun bestaae af Geistlige, da Folketirken ikke kan repræsenteres blot af Geistlige.“ Men, dersom man nu paa en ret solen Maade vilde lægge for Dagen den store, overordentlige Vægt, der skal ligge i Landemoderne's Udtalelser imod det foreliggende Lovudkast, dersom man vilde tage den Indsigelse tilbage, som her er nedlagt imod at betragte Landemoderne som Folketirkens Repræsentation, seer jeg ikke, at man kunde handle anderledes, end der nu af den ærede Forslagsstiller foreslaaes handlet af Landstinget. Thi det er dog vel indlysende, at, dersom Rigsdagen lader dette Lovforslag falde, da staae Landemoderne saaledes, som de have staaet: som eneste reellige kirkelige Organer; ja, de ville staae — ikke som de før have staaet, de ville staae langt bedre, i langt gunstigere

Stilling; thi de ville da staae med den Udforsomt, som man naturligtvis vil vide at finde i Landstingets Afvisning af Sagen.

Imod disse Betragtninger stiller nu den ærede Landstingsmand en stærk Advarsel, som han ligeledes har udtalt ved Sagens første Behandling. Han siger (Sp. 309): „Jeg vilde især ansee det for meget sørgeligt, og det er det, jeg fornemmelig vil udtale, om vi skulde lade os paa nogen Maade lede til at paasthynde Ordningen af Kirkeforfatningen af den Grund, at vi vare bange for, at Andre ligesom skulde undrage os vor Ret. Vor Ret kunne vi hævde, og Anmaaselser fra andre Sider kunne vi tilbagevise; men vi skulde ikke, naar vi ikke hos os selv finde en virkelig Ret til at tage fat paa Sagen og Vist og Kald til at behandle saadanne Gjenstande, lade os lede til at fremkalde en Lov, fordi maaskee En og Anden kan have betvivlet vor Competence, hvilken vi have alle Midler til at hævde.“ Men Rigsdagen har ikke „alle Midler til at hævde“ sin Stilling; Rigsdagen vilde ikke have haft Midler til at holde Sagen borte fra Landemoderne — forudsat at Rigsdagen havde frygtet for Følgerne heraf. Rigsdagen har ikke i sin Magt at hindre administrative partielle Foranstaltninger, hvorved lidt efter lidt en Kirkeforfatning kan danne sig, uden at man ret veed, hvorledes den er kommen tilveie. Rigsdagen har ikke i sin Magt at hindre det, dersom for Exempel en anden Cultusminister vilde gaae videre frem paa den betraadte Vei, vilde ordne Præsternes Stilling i Landemoderne, saaledes at de bleve stemmegivende. Da vilde vi have store geistlige Congresser, bag hvilke Menighederne vilde aldeles forspinde, og, dersom en Minister atter vilde føre Sagen videre, vilde paa Udvidelsen af Landemoderne lade følge en Concentrering af samme, danne en Delegation, f. Ex. ved Sammentræden af Biskopperne: da vilde vi, ved Siden af de store geistlige Congresser, have smaa biskoppelige Raad, og jeg vil spørge, om vi ikke vilde paa den Maade lidt efter lidt have faaet en virkelig biskoppelig Forfatning. Naar altsaa den ærede Landstingsmand finder det „meget sørgeligt“, om vi ved Forhol-